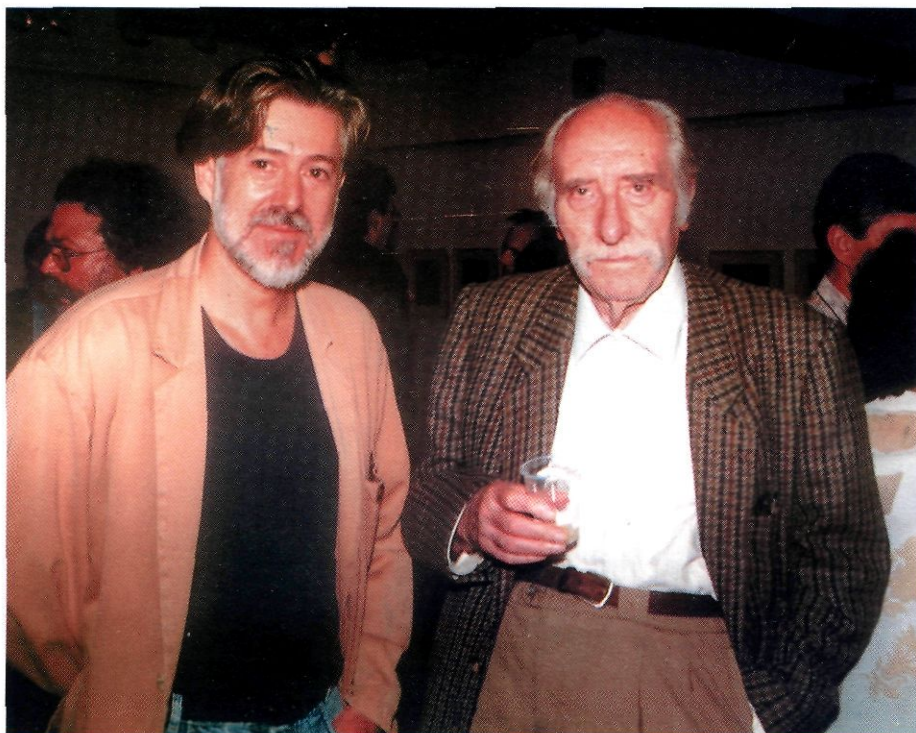

Maria, el gran amor de Villangómez

per Jean Serra

Hi ha, al llarg de tota la poesia de Marià Villangómez, dues presències femenines importants i constantment evocades.

Una és la de la seva mare i l'altra és la dona de la qual el poeta va estar sempre enamorat.

És molt interessant resseguir les al·lusions, plenes de tendresa i enyorament, a la mare, recordada com una absència dura i punyent, però a la vegada protectora com un àngel.

Tanmateix, ara només em proposo referir-me a la misteriosa destinatària de tants poemes amorosos, una dona amb la qual un temps passejava precisament pel baluard de Santa Llúcia. Tots dos eren veïns i vivien ben a prop de la Murada Alta, que era com es denominava popularment el baluard.

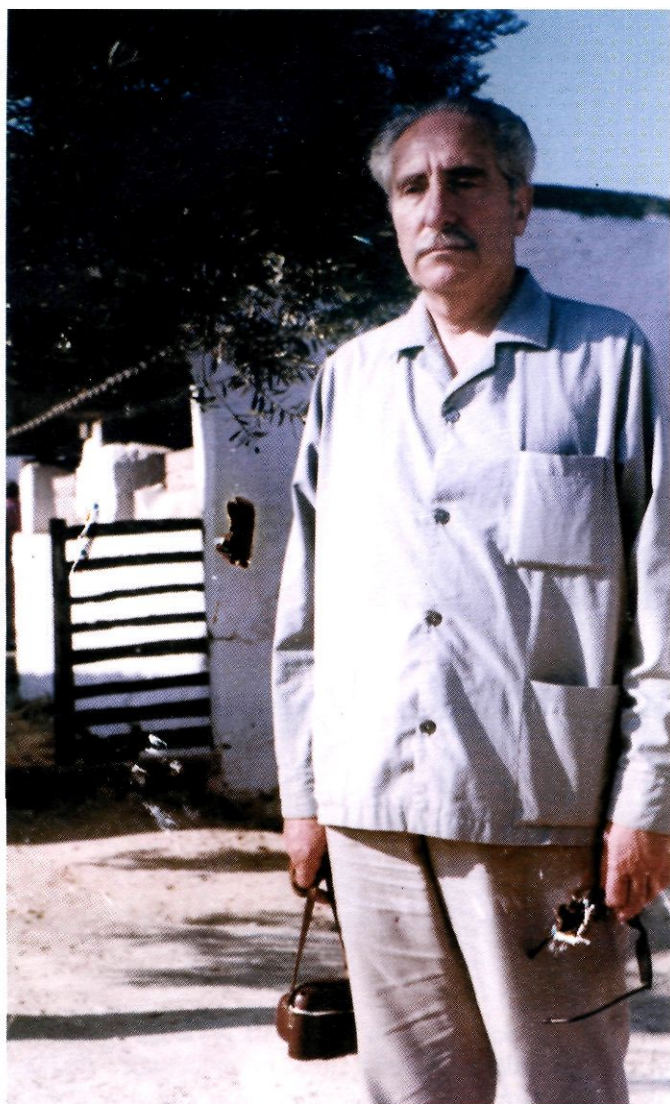
Jove i al·lota es trobaven, també, a altres llocs, però sembla que aquest era el seu lloc predilecte, potser per la proximitat dels seus domicilis respectius.

Per altra banda, en aquella època el baluard era, sobretot a l'hivern, un passeig ciutadà. Els dos enamorats s'hi citaven per veure's i parlar mentre passejaven sols o bé acompanyats d'una germana d'ella i d'una amiga.

Per aquest motiu, avui, el poema que ens interessa és el que comença "Jo no voldria escriure més", que figura a la secció "Els passadissos" del seu darrer llibre de poesia, *Declarat amb el vent*.

N'hi ha molts altres, de poemes d'amor, però aquest pren especial rellevància, a pesar del seu to irònic, perquè, sobretot, se'ns hi mig insinua el nom de la seva estimada, encara que no poguem, de moment, endevinar-lo del tot. El poeta ens diu que les tres amigues tenien nom de santes, com nom de santa té la murada alta per on passejaven.

Pels dies en què, ja a la seva nova casa del carrer Joan Pereyra i Morante, triàvem les fotos que des-

prés varen formar part del llibre *Fotobiografia de Marià Villangómez*, em va ensenyar la foto vella però ben conservada d'una al·lota jove, de divuit o vint anys, de mitja melena..., i certament molt bella.

“És l'única foto que tenc d'ella”, va dir-me, mentre me la mostrava. Ja vaig endevinar que ella era la dona que encara estimava.

Marià Villangómez, com he dit, s'hi refereix al llarg de tota la seva poesia, amb una fidelitat vencedora de la separació, de la distància, del temps i de l'oblit. Amb un amor vertader i admirable.

Ara ja podem saber com es deia aquella dona, perquè si en el poema al·ludit ens avança que tenia nom de santa (“Totes elles també els tenien, / noms de santes...”), al capítol titulat “Sa Murada Alta”, del seu últim llibre, *El llambreig en la fosca*, sense aclarir-nos quin és el seu nom, en dóna una pista definitiva, la clau de volta perquè poguem deduir-lo, ja que ens diu que el nom del seu amor era el de la més santa.

Aquest nom, com ara ja resulta obvi, és el de Maria, perquè la santa més santa de totes és Maria, la Mare de Jesús.

Per això crec que s'ho paga reproduir el fragment significatiu d'aquesta prosa:

“Si “Els murs” és un poema nocturn –diu Villangómez–, en el mateix llibre de 1963, a la secció “Els pasadissos”, es troba un altre poema, ara solar, on l'escenari és també sa Murada Alta. Malgrat les notes exteriors, el poema és molt íntim i líric. Els mots hi prenen un to no sé si irònic o una mica esqueixat, però al fons són molt seriosos. Parlo del poema que comença “Jo no voldria escriure més”. Entre al·lusions a “insidioses” inquietuds eròtiques, conté unes referències concretes a una vella passió, ja que en aquest lloc que pren “el nom d'una santa” em veia o em trobava, com també a altres llocs, amb “el meu amor” així mateix amb nom de santa –de la més santa–...”

El poema en qüestió és el següent:

*Jo no voldria escriure més.
Vet aquí la ploma, ja escric.
Encara uns versos al paper.*

*Sortiré de casa, aniré
a passejar per la murada.
Una olor seca i oblidada
hi duu el solellet. Miraré
el que es veu sempre, el somni meu.*

*La murada que diuen alta,
però que té el nom d'una santa.
Totes elles també els tenien,
noms de santes. Ja fa més anys
que hi vaig que jo no tinc de vida.*

*Veig anys als camps, anys a les cases,
o potser res ja no té edat.
A l'alt relletge manca un quart
per a una hora, com sempre, o passa.
Si un dia hi veia el meu amor,
per què no l'hi veuria ara?*

*Jo no voldria estimar més,
però una ombra surt de mi
com un barruguet eixerit.
Et toca el genoll, la cintura,
va per besar-te ran d'orella.
Veig pertot una taca impura.*

*Lleva't d'aquí, que no et confongui
amb mon amor o amb un amor
d'aquells que visqueren abans.
Quants de focs que s'han apagat!*

*Però resten els murs i jo
i un dolç desig insidiós
i els anys que encara durarà
i amb quantes perverses complicitats.*

(Marià Villangómez, *Declarat amb el vent*) ■